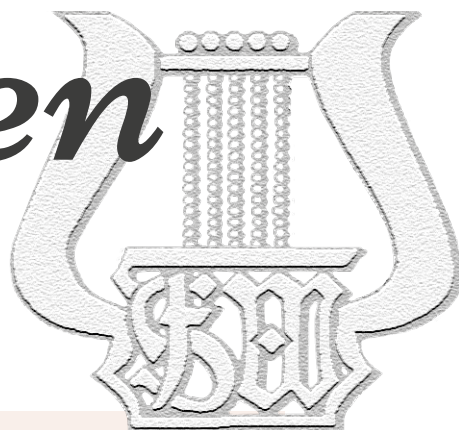

Kvartetten

Språkrör för Finlands Svenska Manssångarförbund

Ledaren

Efter en historiskt varm sommar har det igen blivit dags för köreerna att kicka igång höstterminen och ta itu med nya projekt och konsertförberedelser.

Här på örbundet förbereder vi nu främst höstens första styrelsemöte samt också FSM Forum, som går av stapeln i November. FSM Forum för ordföranden och dirigenter hålls detta år på Axxell i Lappfjärd, Kristinestad den 17-18 november. Jag hoppas att vi även i år skall få ett stort deltagarantal till detta evenemang, som tidigare varit både omtyckt och välbesökt.

Programmet och anmälningsinformation kommer att sändas ut inom kort. Kvällsprogrammet denna gång kommer att bestå av Kristinestads Manskörs 90-års konsert med efterföljande jubileumsfestligheter.

Mästarmärkesveckoslutet är åter i antågande och såsom tidigare meddelat, skall det hållas i Helsingfors denna gång och närmare bestämt i Sällskapet MM:s övningslokal den 26-27 januari. Jag vet att många övar redan nu och uppmanar er alla som någon gång tänkt anmäla sig till mästarmärkesprov att åtminstone delta i mästarmärkesveckoslutets arrangemang. Man kan nämligen mycket väl också bara delta utan att avlägga prov. Vi övar många av sångerna och vi brukar också ha engagerade och duktiga coacher med oss, som ger tips och råd om hur man skall sjunga.

Angående inövandet av mästarsångsrepertoaren kan jag nu med glädje meddela att skivbandningen av mästarmärkessångerna pågår och att arbetet beräknas vara klart i oktober.

Syftet med bandningen är dels att föreviga den nuvarande så kallade stamrepertoaren, men ännu mer för att ge koristerna möjlighet att kunna lyssna till och lära sig sin egen stämma av samtliga mästarmärkessånger. Skivrelease är beräknad att ske på FSM Forum i Lappfjärd.

Jag vill i detta sammanhang även passa på att berätta om ett mycket gott exempel på

hur mästarmärkesövningarna kan arrangeras i er egen kör. Manskören Raseborg inleder nu i september ett treårigt projekt med målsättningen att göra minst hälften av körens medlemmar till mästarsångare enligt FSM:s kriterier. Mästarmärkessångerna kommer att utgöra en del av de normala torsdagsövningarna och de kommer att bilda kvartetter och ordna körträningar. De tar naturligtvis också hjälp av körens tre nuvarande mästarsångare, som kommer att fungera som mentorer för de övriga koristerna.

MK200, eller Finländsk Manskörssång 200 år, kommer att firas år 2019 med bland annat två stora konserter i Åbo respektive i Helsingfors i maj.

På konserterna uppträder körer från både Finlands Svenska Manssångarförbund och Suomen Mieskuoroliitto med en repertoarpalett av manskörssånger från de gångna 200 åren.

Närmare information om jubileumsåret finns i detta nummer av Kvartetten.

Jag vill redan nu i detta skede rikta ett varmt tack till Jubileumsårets projektchef Jan Salvén samt dess konstnärliga ledare Matti Hyökki för det stora arbete ni har lagt ned på att utarbeta detaljerna för hur jubileumsåret skall kunna göras till ett gemensamt firande för samtliga manskörer i Finland.

Som jubileumsårets beskyddare fungerar republikens president Sauli Niinistö.

Jag önskar er alla en god fortsättning på hösten!

Hasse Lillkull
förbundsordförande

Finländsk manskörssång **200** år

Suomalainen mieskuorolaulu 200 vuotta

Den Finländska manskörssången fyller 200 år 2019. Finlands svenska manskångarförbund och Suomen Mieskuoroliitto har förenat sina krafter inför firandet av jubileumsåret och erbjuder samtliga Finländska manskörer:

- en gemensam jubileumslogo MK200 att användas för jubelårets samtliga manskörskonserter.
- en komprimerad historik över den finländska manskörshistorien som kan användas i körernas programblad.
- en nätsida MK200.fi där samtliga manskörer kan göra reklam för sina konserter och evenemang under jubelåret 2019.

Dessutom ordnas två jubileumskonserter där landets främsta manskörer uppträder, den första i Åbo Konserthus 7.5 och den andra i Helsingfors Musikhus 14.5.

Vi uppmantrar alla Finländska manskörer att organisera lokala eller regionala, även språk- och förbundsöverskridande, gemensamma konserter.

Vi hoppas att man i jubileumsårets konserter ser, förutom en 200-årig historia, modiga och innovativa konserter som förebådar manskörssångens starka framtid.

Jubileumsårets projektchef är Jan Salvén och dess konstnärliga ledare professor Matti Hyökki. Mera information finns på www.mk200.fi

Beskyddare. Republikens president Sauli Niinistö fungerar som beskyddare av jubileumsåret.

**Milstolpar i den Finländska
manskörssångens historia**

Del 1: De första 100 åren

Den Finländska manskörssverksamheten anses ha startat i Åbo 1819 då Johann Pippingsköld (1792-1832), som hade bekantat sig med manskörssverksamhet i Uppsala, grundade manskören Sängsällskapet. Inspirerad av verksamheten grundade Åbostudenten Carl August Gottlund en konkurrerande manskör. Båda körerna slutade sin verksamhet i samband med Åbo brand 1827. Manskörssverksamheten hade dock hunnit röna stort intresse och spreds snabbt överallt i Finland.

Fredrik Pacius grundade Finlands äldsta fortfarande fungerande manskör Akademiska Sångföreningen år 1838 och kören uruppförde Vårt Land under kompositörens ledning på Floradagen 13.5.1848. År 1878 grundades Sångarkören M.M. Muntra Musikanter fungerade som tvåspråkig kör och ansågs på sin tid vara en

elitkör. M.M. var speciellt omtyckt av Rysslands tsar Nikolaj och kejsarinnan Dagmar och kören fick representera Finland på världsutställningen i Paris 1900.

Manskörssången fick från första början nationella drag med vars hjälp man framförde tankar om ett fritt Finland. Bland annat Fredrik Pacius, Richard Faltin och August Ehrström komponerade ny musik för manskörerna. Språkstridigheterna påverkade verksamheten i början av 1880-talet och Ylioppilaskunnan Laulajat (YL) grundades 1883 för att i första hand befrämja den finskspråkiga manskörssången.

Den finska musikens uppkomstord framfördes 1892 när Jean Sibelius Kullervo uruppfördes. Med sängerna Sortunut ääni, Terve kuu, Venematka, Saarella palaa, Metsämiehen laulu och Sydämeni laulu i sitt ikoniska opus 18 tog Sibelius avstånd från den mellaneuropeiska liedertafel-stilen

och lade grunden för den finländska körkompositionen.

Manskörssången hade en betydande position i uppbyggandet av den nationella identiteten i början av 1900-talet. Manskörer grundades med fart: till exempel Viipurin Lauluveikot (Wiborgs Sångarbröder) 1897, Polyteknikkojen Kuoro 1900, Frihetsbröderna 1905, Pohjan Laulu 1908, Mieskuoro Laulajat 1909, Laulu-Miehet 1914, Gamlakarleby Sångarbröder och Jakobstads Sångarbröder 1915.

Samtidigt skapade Sibelius, Toivo Kuula, Leevi Madetoja och Selim Palmgren den Finländska manskörssverksamhetens kärna genom att komponera hundratals manskörssånger – dagens klassiker.

Den Finländska manskörssångens 100-års jubileum 1919 firades bland annat med besök hos Carl Gustaf Mannerheim och en festkonsert på Nationalteatern.

MK satsar på välgörenhet

Kultur för ett gott ändamål. Det är ungefär så tankarna gick hos Mariehamns Kvartetten när man började skänka en del av intäkterna från körens konserter till välgörenhet. I dag skänker man pengar både från jul- och vårkonserten och kören ser gärna att andra körer tar efter deras exempel.

Vi beslöt för några år sen att istället för att lägga ut pengar på blommor till solister, dirigent och andra medverkande så skänker vi summan till välgörenhet. Blommor vissnar inom en vecka, men en betald skolgång ger en framtid, säger Krister Norrgrann, ordförande för MK.

Och det är just till skolgång som en hel del av pengarna har gått. Tre flickor i Tanzania för möjlighet till universitetsstudier tack vare bland annat Mariehamnskören. Flickorna kommer från en by där de vuxit upp i primitiva hyddor och fått vandra över tio kilometer för att ens få gå grundskolan.

Med pengarna som samlas in går de nu på olika universitet i Tanzania. Men det goda i gärningen tar inte slut med flickorna och deras utbildning.

– De vill tillbaka till sin by, för att sprida kunskapen vidare, så den här välgörenheten är långt större än bara de tre. De är mycket medvetna om hur tur de har och vill sprida sin kunskap hemma, säger Gunilla Wahlsten som sköter kontakten mellan sponsorerna och flickorna och besöker Tanzania ett par gånger om året.

Vill hjälpa. Mariehamns Kvartetten är glada att kunna hjälpa till genom sin verksamhet. ■ Foto: Robin Sjöstrand

Man är nog bortskämd när man bor här, och man tänker inte alltid på hur andra har det i världen.

Axel Törneroo

– För dem handlar det också om att komma bort från fattigdom, att vara tvungen att gifta sig i ung ålder med en man som troligen behandlar dem dåligt och att kunna hjälpa andra med samma saker i framtiden, säger Wahlsten.

För kören har det också inneburit en viss stolthet att kunna hjälpa till. Under konserterna har presentationer över ändamålet visats och brev från flickorna har också lästs upp, för

att ge en liten bild av vem det är man hjälper.

– När Gunilla läste upp vad flickorna skrev gav det mera mening åt vad vi håller på med, säger Pipsa Julin, dirigent för kören.

– Man är nog lite bortskämd när man bor här, och man tänker inte alltid på hur andra i världen har det, så det är fint att kunna hjälpa, säger Axel Törneroo som sjunger tenor i MK.

Förutom summan på 500 euro som MK skänker, gör man också en insamling bland publiken som går oavkortat till välgörenhet. Hittills har Tanzania ofta varit ett av ändamålen, men man har också delat ut medel till behövande på hemmaplan.

En liten dröm har kören också.

– Det vore fint att få någon eller alla flickorna hit till Finland för att hälsa på, säger Norrgrann.

Robin Sjöstrand

Tacklar klassiker. Manifestum tar sig an ännu ett stort verk i och med Mendelssohns Matteuspassion.

Manifestum tar sig an Medelssohn

Manifestum inleder verksamhetsåret med en storsatsning genom att ta sig an något utöver vad som vanligen betecknas som traditionell manskörsverksamhet.

På programmet står Felix Mendelssohns Paulus-oratorium (Opus 36) som kören producerar och framför tillsammans med Somnium Ensemble, som är en av Finlands skickligaste kammarkörer, och damkorister från bland andra Musikhuset och Helsingfors filharmoniska kör.

Paulus-oratoriet framförs i Kyrksläotts kyrka onsdagen 31.10 och allhelgonadagen lördagen 3.11 i Johanneskyrkan i Helsingfors. Konserterna med Kyrkslätt kammarorkester och den hundrahövdade kören samt solisterna Hedvig Paulig, Monica Groop, Tuomas Katajala och Tuomas Pursio dirigeras av Manifestums konstnärliga ledare Jonas Rannila.

Manifestum har under de senaste åren valt att som ett uttryck för en

aktiv och bred samarbetsstrategi producera och framföra ett större blandat verk under hösten.

Tidigare har kören framfört Brahms "Ein deutsches Requiem", Orffs "Carmina Burana" och Mozarts "Requiem" samt Lauridsens "Lux Aeterna".

Paulus-oratoriet är ett verk på drygt två timmar som Mendelssohn skrev 1836. Musiken är starkt romantisk och till sin struktur uppbyggd som Bachs Matteuspassion och innehåller recitativ, arior, stora körsatser och koraler. Verket beskriver Paulus liv från romersk soldat till hängiven kristen.

I Mendelssohns komposition får denna förändring en dramatisk spänning med stora dynamiska variationer. Premiären 1836 blev en stor framgång och satte genast en ny och högre nivå för all kyrkomusik.

Alltsedan dess har verket bibehållit sin stora lyskraft.

I december ger Manifestum sin traditionella julkonsert och på våren är det dags för produktionen Romantik & Revolt II med musik av bland andra Brahms, Liszt, Richard Strauss, Schumann, Schubert och Reger. Manifestum har också en aktiv roll i MK200 festligheterna 2019.

Kören består av cirka 35 sångare och är stadd i kontinuerlig generisk tillväxt. Vi tar gärna emot sångare som har en klassisk sångteknik och är intresserade av att utveckla sin sångliga förmåga. Förutom körsång erbjuder Manifestum sina sångare sångutbildning och möjligheter till solosång i samband med sin MusikWerkstad. Körens hemsidor finns på adressen www.manifestum.fi och i FB under [manifestumfi](#).

Ny lösning. Johnny Nykvist och Sam Fröjdö hoppas på att de två körerna ska locka fler sångare. ■ Foto: Robin Sjöstrand

Ett ÅSMA blir två

En kör för sångare som vill utmana sig själva musikaliskt och en annan för de som vill förvalta manskörstraditionen. Det är lösningen när ÅSMA nu siktar på att lösa ett problem som gäckat manskörssången i Åbo i över ett decennium.

Lite krasst kan man säga så här: om man ser till Åbo är det lite fattigt med manskörssång på svenska utanför akademien.

Sam Fröjdö om någon borde veta. Han dirigerar själv de två svenskspråkiga manskörerna som existerar i staden; ÅSMA och MiÅÅ (Män i arbetsför ålder, som går under Arbis regi). Det är också problemet med att förena de här två körvärldarna som har gjort att den nya lösningen med två körer inom ÅSMA har vuxit fram. Nu har man gått för en ny lösning, där ÅSMA delas upp i två körer – med arbetsnamnen Allegro och Andante, där den tidigare strävar till att utveckla manskörsmusiken och utmana sig själv med en högre arbetstakt och mer ambitiös repertoar, medan den senare ska fokusera på att upprätthålla det manskörsarv som finns i Svenskfinland i dag.

– Båda delar av musiken är lika viktiga, att bevara och att utveckla. Därför hoppas vi kunna göra både och genom den här lösningen, säger Fröjdö.

Tidigare försök att kombinera sångare från de två lägren har visat sig fruktlösa. Faktum är att sångare istället föll bort – både de som ansåg att musiken inte var tillräckligt utmanande och de som ansåg att musiken var för nyskapande. Därför behöver bägge körer nya sångare och Fröjdö hoppas att man på det här viset även ska intressera de som tidigare slutat av en orsak eller annan.

I praktiken kommer körerna därför att dela på ÅSMA:s övningstid under hösten, måndagar 18-21 på tillfälliga Gillesgården på Universitetsgatan 15. Utöver det kommer Allegro-kören också att samarbeta tätt med kören MiÅÅ och samöva en hel del med dem.

Nya krafter i styrelsen

Också på den administrativa sidan har det skett förändringar. De två körerna inom ÅSMA kommer att ledas av samma styrelse och efter ett

extrainsatt medlemsmöte i våras så har en ny styrelse valts, där en hel del nya förmågor sitter med.

Johnny Nykvist, som tidigare bland annat har fungerat som styrelseordförande för Brahe Djäknar och just nu är ordförande för Brahe Ärkedjäknar, har nu tagit över klubban också i ÅSMA. Även han hoppas att lösningen med två körer ska bli en nytändning.

– Största utmaningen är, som för alla körer, att få in nya sångare. Men med den här lösningen så kan vi bjuda något för var och en. Det konstnärliga överlämnar jag till Sam, men i övrigt kommer styrelsen, som har representanter från båda körerna, att jobba hårt för att det här ska fungera.

Två dirigenter

Fröjdös uppgift är att vara konstnärlig ledare för båda körerna, men på grund av en ny jobbsituation kommer han endast att sköta övningarna varannan vecka. Som ställföreträdare kommer istället Misa Ståhl-Norrholm att fungera, och i praktiken är det hon som kommer att leda Andante-körens övningar.

– Misa är duktig sångare och pianist och har bra idéer. Jag är glad att hon tackade ja när jag frågade henne om det här arrangemanget, säger Fröjdö.

Hur samarbetet ska fungera mellan de två körerna återstår att se, men klart är att uppdelningen kommer att göras enligt musikalisk ambition, snarare än enligt ålder.

– Som jag ser det är idealet att den nya sångaren inleder sin karriär i Andante och när han känner sig redo att utmana sig själv kan han ta steget till Allegro. Samma sak gäller den som

ÅSMA:s två körer

- ÅSMA delas upp i två körer med arbetsnamnen Allegro och Andante.
- Allegrokören kommer åtminstone under hösten att samarbeta med kören MiAÅ och övar måndagar 18-21 på udda veckor vid tillfälliga Gillesgården och torsdagar 19.30-21.15 på Arbis.
- Andantekören övar måndagar 18-21 under jämna veckor vid tillfälliga Gillesgården. Dessutom tillkommer flera övningsveckoslut.
- Sam Fröjdö är konstnärlig ledare och leder bägge körer under udda veckor, medan Misa Ståhl-Norrholm leder körerna under jämna veckor.
- Bägge körer söker sångare och bjuder in hugade till sin verksamhet.

känner att han inte orkar ge det som Allegro kräver – han kan ta steget till Andante på samma sätt. Eller så sjunger man i båda körerna, det funkar också, säger Nykvist.

Hösten kommer att kulminera med en konsert på självständighetsdagen i Sigynsalen i Åbo för Allegro och en julkonsert två dagar senare för Andante.

– Tanken med självständighetskonserten är att frångå de traditionella självständighetssångerna och ge en lite annan bild av vårt land. Julkonserten, som troligen kommer att ske i skärgården, kommer att vara mer traditionell, säger Fröjdö.

Robin Sjöstrand

Båda delar av musiken är lika viktiga, att bevara och att utveckla. Därför hoppas vi kunna göra både och genom den här lösningen.

Sam Fröjdö,
dirigent

www.manskor.fi

Du minns väl att FSM har bytt webbadress!

Burgmann etta och trea i kompositionstävling

Den kompositionstävling som Kristinestads Manskör ordnade i samarbete med Finlands Manssångarförbund har avgjorts. Tävligen lockade 24 bidrag av sammanlagt 14 kompositörer, men det var Niels Burgmann som talade till tävlingsjuryns tycke och smak och Helsingforsbon lade beslag på både första och tredje pris.

Utmaningen var att tonsätta en valfri dikt av Kristinestadspoeten Kurt Högnäs för manskör. Tonsättningen fick vara högst tre minuter lång och ett viktigt kriterium var att den skulle lämpa sig för en amatörmanskör.

Burgmanns komposition Redan upphör dagen var den som mest

tilltalade juryn och renderade i första priset på 1500 euro. Andrapriset på 1000 euro gick till Imatrabon Samuli Saarela för hans tonsättning av dikten Det finns en enda väg, medan Burgmanns Ödegård tog hem tredje priset på 500 euro.

Burgmann är känd i körkretsar som Manskören Raseborgs och Västnyländska kammarkörens dirigent och han är också nybliven dirigent för GUF-kören i Helsingfors. Burgmann har jobbat länge som kantor i västra Nyland, men är sedan årsskiftet bosatt i Helsingfors och jobbar som kyrkomusiker i Matteus församling.

Burgmanns vinnande bidrag kommer att uruppföras av Kristinestads

Manskör på körens 90-årsjubileumskonsert den 17 november.

I tävlingsjuryn ingick Kari Turunen, dirigent för Akademiska Sångföreningen, Stefan Wikman, dirigent för Wasa Sångargille, Henrik Wikström, dirigent för Sällskapet Muntra Musikanter, och Anders Teir (ordf.), dirigent för Kristinestads Manskör.

Oravais Manskör träffade Piteåbor

SCA-Pitebygdens Manskör från Sverige tog för ett par år sedan kontakt med Finlands Svenska Manssångarförbund för att se om det finns någon kör som är intresserad att skapa kontakt med dem.

Vi i Oravais Manskör tog därmed kontakt med dem och några månader senare så kom SCA-Pitebygdens Manskör till Finland och Oravais i maj 2017. Vi hade ordnat med en gemensam konsert med körsits efteråt.

I år var det dags för OM att åka i den motsatta riktningen. Den 4-6 maj gjorde vi en svarsvisit till Piteå där resan gick med buss över kvarken med Wasaline till Umeå. Därifrån fortsatte vi upp till Piteå Stadshotell där vi blev varmt mottagna av Pitebygdens Manskör.

Följande dag hade vi en gemensam övning tillsammans med dem där vi delvis sjöng gemensamma sånger och delvis egna sånger. På eftermiddagen blev det Värkonsert i Piteå Stadskyrka.

Tillsammans sjöng körerna bland annat Majsång, Längtan till landet, Glad så som fågeln och som avslutningssång bjöd vi på Finlandia – som gjorde den fullsatta kyrkan helt euforisk. Intet öga var torrt efter denna mäktiga sång. Stående ovationer och applåder följde efter konserten.

Som avslutning på svarsvisiten blev vi inbjudna till en körsits med god mat och trevlig samvaro.

Göran Backman berättade om vår gemensamma historia slaget i Oravais 1808-09 års krig där vi alla hörde till Sverige och krigade mot Ryssland.

Backman berättade med sådan inlevelse om slaget i Oravais att alla satt som trollbundna och lyssnade.

Bland annat kom det fram att människor emigrerade just till Piteå från Pedersöre vilket resulterade i glada miner.

Efter den fina och trevliga körsitsen blev det övernattnings på Stadshotellet, och sedan påbörjade vi hemfärden följande dag. Bussen tog oss via Haparanda och IKEA hem till Österbotten och Oravais.

Henry Södersved